

Drikkevandet på landet –Hvad skal man tro og gøre?

Af Kristian Sjømann, bestyrelsesmedlem i LAL, næstformand i Dansk Brøndejerforening

Jeg har modtaget Viborg Amts debatoplæg om beskyttelse af grundvandet i amtet. Andre amter arbejder med tilsvarende ting. I Viborg Amt er der offentlighedsfase til 15. januar 2001. Man opfordres til at komme med kommentarer og ideer.

Jeg har i flere år været optaget af den problematik.

I 1998 købte jeg 100 strimler nitrattester. Det er strimler, man dypper i vand. Efter et minuts tid kan man på en farveskala aflæse nitratindholdet i vandet.

Selvfølgelig er denne metode ikke helt sikker, den aflæses jo kun på streger. Desværre kan man heller ikke regne sikkert med laboratorieprøver, siger flere myndigheder.

Det, jeg har konstateret i 1998, 1999 og 2000 er, at det højeste nitrattal findes i 20-30 meter dybe borer, i flere er nitrattallet over 100 (50 mg pr liter er grænsen). Det, der undrer mig er, at nitratstrimlerne sommetider ingen nitratreaktion har ved prøver i drænvand, grøfter og bække ved normalt drevne landbrug.

Viborg Amt spørger bl.a.: "Skal vi beskytte mest muligt drikkevand?" Her synes jeg, svaret må blive ja. Når der så spørges: "Skal de nuværende problemer løses ved at bore dybere?", ser det for mig ud til at svaret må blive nej!

Miljøstyrelsen har oplyst, at man flere gange ved at bore dybere i løbet af kort tid har trukket nitrat derved, og så hjælper det jo ikke at bore dybere. Så må det vist være bedre at gemme det vand.

På grund af den stadige snak om nitrats betydning for forekomsten af mavekræft, har jeg efterlyst en undersøgelse af, om der er flere mavekræfttilfælde hen tværs over "nitratbæltet" i Jylland, men ikke fået noget svar. Der er heller ikke videnskabeligt bevis for at nitrat er farlig for småbørn. Der er en masse påstande. Det ville være rart med faglige argumenter, så vi ved, om vi skal være bange eller ej! og så vi kan udgå lukning af borer med løse begrundelser, bl.a. om nitratindhold.

Det kan blive et problem for vandforsyningen i Danmark, hvis den centraliseres for meget, selv i de enkelte kommuner. Derfor vil jeg nævne et par initiativer, som jeg synes er værd at efterligne:

Nibe kommune har af Den grønne Jobpulje fået bevilget 560.000 kr til at undersøge private borerers tilstand. Der er for mig ingen tvivl om at mange borerer virker som lodrette dræn! en uhyggelig tanke, når det er vort drikkevand, der på den måde tilsættes uvedkommende stoffer. Kommunerne skal varetage tilsynet, sikre at borerer forsegles ordentligt. I Nibe regner man med at det vil være billigt at redde 350-400 borerer.

Et andet initiativ finder sted i Sønderjyllands Amt og i andre amter. Man tilbyder gratis at prøve private borerer for pesticider. En prøve koster ca. 5000 kr, har de oplyst. I den sammenhæng kunne det være interessant at få konstateret om der finder nedsivning sted. Det må skulle med for at vise det sande billede af, om der siver sprøjtegifte ned gennem jordlagene, eller om det er langs borerøret.

Den Natur- og Miljøpolitiske Redegørelse fra 1999 tydeliggjorde Vandlovens intentioner om decentral vandforsyning, idet de skriver, at de vil arbejde for den decentrale danske vandforsyning. Og videre, at det er regeringens målsætning, at den nuværende decentrale indvindingsstruktur såvidt muligt skal bevares, da den er skånsom overfor miljøet, den er forsyningssikker, og den mindsker de problemer med vandkvalitet, der følger af vands lange opholdstider i ledningssystemet.

Den decentrale vandforsyning er til gavn for os på landet. Både fordi mange af os har velfungerende private brønde, og ikke har behov for at komme på en mere central forsyning, (som måske gerne vil have os med af økonomiske grunde) og fordi det at sørge for sig selv er en del af det at bo på landet. Man kan sige, at den decentrale vandforsyning er et led i selvstændighedskulturen! og man kan se på det nyttige i, at pensionister med eget vand og egen have har råd til at vande egne køkkenhaver, så planterne trives og der er grøntsager i haven til både pryd og gavn.